

Factsheet Wet Taaleis*

Wat is de Wet Taaleis?

De Wet Taaleis is een onderdeel van de participatiewet.

Volgens de Wet Taaleis moeten bijstandsgerechtigden die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen, zich inspannen om de taal in elk geval op een basisniveau onder de knie te krijgen. De Wet Taaleis is op 1 januari 2016 in werking getreden. Zonder Nederlands te begrijpen en te spreken is het immers veel moeilijker om aan het werk te komen en daarmee uit de bijstand te komen. Bovendien draagt kennis van de Nederlandse taal bij aan maatschappelijke participatie.

De gemeente moet bij een uitkeringsgerechtigde met een betrouwbare en betrouwbaar afgenomen taaltoets laten bepalen of hij de taal voldoende beheerst, op de volgende onderdelen:

- Spreekvaardigheid;
- Luistervaardigheid;
- Gespreksvaardigheid;
- Schrijfvaardigheid;
- Leesvaardigheid.

Onder 'voldoende' wordt verstaan: taalniveau A2 (of voor Nederlandstaligen: 1F, dat vergelijkbaar is met A2). Als het taalniveau niet voldoende is, dan wordt er met de uitkeringsgerechtigde een *taalplan* opgesteld. Daarin staat hoe hij gaat zorgen dat hij het gevraagde taalniveau gaat halen.

Doelgroep van de Wet Taaleis

In praktijk krijgen de volgende doelgroepen te maken met de Wet Taaleis:

1. Anderstaligen in de bijstand die geen inburgeringsdiploma hebben, die niet inburgeringsplichtig zijn of dat wel zijn, maar nog geen inburgeringstraject zijn gestart, en op geen andere wijze kunnen aantonen over een voldoende taalniveau te beschikken.
2. Nederlandstaligen die door een bijzondere oorzaak geen acht jaar onderwijs in Nederland hebben gevolgd en algemene bijstand ontvangen. (Binnen de groep Nederlandstalige volwassenen, die in Nederland geboren zijn en/of in het Nederlands basisonderwijs hebben gevolgd, bestaat een groep met een lager niveau van lezen en/of schrijven dan gewent (laaggeletterden).)

Mensen die de taal niet beheersen, maar die nog inburgeringsplichtig zijn, vallen ook onder de Wet Taaleis. Gemeenten zullen deze mensen echter vaak op hun inburgeringsplicht wijzen. Een inburgeringsdiploma is voldoende om vrijgesteld te worden van de taaltoets. Wanneer een bijstandsgerechtigde begonnen is met een inburgeringstraject, dan wordt dit gezien als 'voldoende inspanning' van de kant van de bijstandsgerechtigde. Er hoeft dan niet ook nog een taalplan opgesteld te worden.

Leertraject per uitkeringsgerechtigde

De uitkeringsgerechtigde mag eigenlijk zelf beslissen welke stappen hij gaat zetten om zijn Nederlandse taalvaardigheid te vergroten. Dat kan op allerlei manieren:

- Taalcursus via gemeente, bibliotheek, taalinstituut, kerk, moskee, welzijnsorganisatie, vluchtelingenwerk etc.
- ROC-taalopleiding
- Taalmaatje (informeel)
- Zelfstudie
- Klassikaal onderwijs

- Digitale hulpmiddelen
- Etc. ...

Het gekozen traject moet binnen een redelijke en reële termijn leiden tot verbetering van de Nederlandse taal. Deze termijn moet passen bij de mogelijkheden, leerbaarheid en omstandigheden van uitkeringsgerechtigde: het is dus een maatwerk. Ook is het dus maatwerk hoeveel voortgang er gemaakt moet worden in welke termijn.

Wie bepaalt wat en wie betaalt wat?

Als er een verschil van inzicht over het taaltraject is, tussen de uitkeringsgerechtigde en de klantmanager, dan beslist de klantmanager uiteindelijk wat de inhoud van dit traject wordt.

De gemeente is niet verplicht om aan iedere uitkeringsgerechtigde die aan zijn taal moet werken een taalcursus aan te bieden, dat mag de gemeente zelf beslissen. In principe moet de uitkeringsgerechtigde zelf zijn leertraject betalen, maar als de kosten te hoog zijn voor de uitkeringsgerechtigde, dan kan de gemeente het betalen. De gemeente krijgt geen extra geld van de overheid voor de bekostiging van taaltrajecten, dus gemeenten moeten zelf een oplossing verzinnen. Bijvoorbeeld door de financiële middelen uit het participatiebudget te gebruiken, geld uit de WMO, uit de WEB of een combinatie.

Metten van voortgang

De gemeente moet controleren of de uitkeringsgerechtigde daadwerkelijk bezig is met zijn leertraject en of zijn taalniveau ook echt vooruit gaat. Dat bekijkt de gemeente bij mensen met een taalplan, maar ook bij mensen die een inburgeringstraject doen.

Er zijn meerdere manieren om de voortgang te volgen, zoals:

- Per belanghebbende een individueel bepaald volgschema opstellen;
- Volgens een vast schema belanghebbende oproepen;
- Tijdens de reguliere heronderzoekscontacten;
- Na zes maanden.

Mogelijke beoordelingsinstrumenten die daarbij (in combinatie) kunnen worden gebruikt, zijn:

- presentielijsten van aanbieders of van de werkplekken;
- indrukken van de leerkracht/cursusleider/opleider etc.;
- toetsen (N.B.: bij digitale toetsen meet je ook digitale vaardigheden);
- portfolio;
- assessments;
- zelfbeoordeling;
- reguliere gesprekken met de klantmanager die op basis van het gesprek toetst of iemand voldoende inspanningen verricht.

---

* Brondocument: *Handreiking Wet Taaleis Participatiewet, Stimulansz*, in opdracht van de Programmaraad, 2015.